

DISCURSUL PREȘEDINTELUI JUNCKER DIN 2017 PRIVIND STAREA UNIUNII

Propuneri pentru viitorul Europei care
pot fi puse în aplicare pe baza Tratatului de la Lisabona

În discursul său din 2017 privind starea Uniunii, pronunțat la 13 septembrie 2017, președintele Juncker și-a prezentat viziunea asupra viitorului Europei, în perspectiva anului 2025. Prezenta fișă informativă explică modul în care propunerile președintelui Juncker pot fi realizate, valorificându-se pe deplin potențialul Tratatului de la Lisabona. Concomitent cu discursul privind starea Uniunii, președintele Juncker a prezentat o scrisoare de intenție detaliată, care conține propuneri legislative și nelegislative concrete referitoare la modul în care inițiativele anunțate în discursul său pot fi puse în aplicare. Comisia va lansa aceste propuneri în perioada 2017-2018, în perspectiva anului 2025, ținând seama de faptul că alegerile pentru Parlamentul European din mai-iunie 2019 reprezintă, pentru Uniunea Europeană, o întâlnire importantă cu democrația.

Discursul președintelui Juncker din
13 septembrie 2017 privind starea Uniunii

Explicații

VOTUL CU MAJORITATE CALIFICATĂ ÎN CADRUL PIEȚEI UNICE

„În cazul chestiunilor importante legate de piața unică, îmi doresc ca deciziile să fie adoptate în cadrul Consiliului mai des și mai ușor prin votul cu majoritate calificată – cu implicarea egală a Parlamentului European.”

Inițiative lansate în perspectiva anului 2025, astfel cum sunt prezentate în scrisoarea de intenție a președintelui Juncker din 13 septembrie 2017

„Comunicare privind posibilitatea de a consolida în continuare utilizarea votului cu majoritate calificată și a procedurii legislative ordinare în materie de piață internă, în baza articolului 48 alineatul (7) din TUE.”

ENERGIE

Articolul 192 alineatul (2) din TFUE prevede posibilitatea de a recurge la procedura legislativă ordinară în cazul unor dispoziții care sunt în special de natură fiscală, inclusiv în cazul unor măsuri care aduc atingere în mod semnificativ opțiunii unui stat membru între diferite surse de energie și structurii generale a alimentării sale cu energie. Acest lucru ar trebui să fie convenit în unanimitate de către Consiliu, pe baza unei propuneri a Comisiei și după consultarea Parlamentului European.

POLITICA SOCIALĂ

În domenii specifice ale politicii sociale, este necesară, în prezent, unanimitatea. Printre acestea se numără protecția lucrătorilor care sunt disponibilizați, apărarea colectivă a intereselor lucrătorilor și angajatorilor, precum și condițiile de încadrare în muncă în cazul migranților din țări terțe aflați în situație de ședere legală.

Articolul 153 alineatul (2) din TFUE prevede posibilitatea de a trece la procedura legislativă ordinară în cazul acestor trei domenii dacă Consiliul hotărăște în unanimitate asupra propunerii prezentate de Comisia Europeană și după consultarea Parlamentului European.

FISCALITATE

Articolul 48 alineatul (7) din TUE, care descrie clauza pasarelă generală, autorizează trecerea de la votul în unanimitate la votul cu majoritate calificată sau de la procedura legislativă specială la procedura legislativă ordinară. Nu este necesar să se efectueze ratificări la nivel național, însă demersul poate fi blocat printr-un veto al unui parlament național. Nu toate chestiunile legate de fiscalitate trebuie să facă obiectul trecerii la votul cu majoritate calificată într-o singură etapă, ci ele pot fi transferate separat, una câte una, în funcție de teme sau de tipurile de rate aplicate.

Pentru a recurge la **articolul 48 alineatul (7) din TUE**, trebuie să fie îndeplinite următoarele condiții:

- Consiliul European informează parlamentele naționale cu privire la intenția sa de a aplica clauza pasarelă;
- parlamentele naționale au la dispoziție 6 luni pentru a formula

Discursul președintelui Juncker din 13 septembrie 2017 privind starea Uniunii

Explicații

obiecții și este suficient ca unul dintre parlamentele naționale să formuleze obiecții pentru ca inițiativa să nu poată fi adoptată de Consiliu;

- Parlamentului European i se solicită aprobarea cu majoritatea membrilor care îl compun;
- Consiliul European adoptă o decizie în unanimitate.

VOTUL CU MAJORITATE CALIFICATĂ ÎN MATERIE DE POLITICĂ EXTERNĂ

„Doresc ca statele membre să examineze ce decizii de politică externă pot trece de la votul în unanimitate la votul cu majoritate calificată.”

Inițiative lansate în perspectiva anului 2025, astfel cum sunt prezentate în scrisoarea de intenție a președintelui Juncker din 13 septembrie 2017

„Comunicare privind posibilitatea consolidării în continuare a utilizării votului cu majoritate calificată în domeniul politicii externe comune, pe baza articolului 31 alineatul (3) din TUE.”

Articolul 31 alineatul (3) din TUE prevede posibilitatea trecerii la votul cu majoritate calificată în ceea ce privește chestiunile care țin de politica externă comună. Aceste cazuri ar trebui să fie aprobate în unanimitate de către Consiliul European și nu ar include deciziile cu implicații militare sau din domeniul apărării.

ÎNCREDINȚAREA SARCINII DE COMBATERE A TERORISMULUI PARCHETULUI EUROPEAN

„Consider, de asemenea, că există argumente puternice pentru a încredința noului Parchet European sarcina de a urmări penal infracțiunile teroriste transfrontaliere.”

Inițiative lansate în perspectiva anului 2025, astfel cum sunt prezentate în scrisoarea de intenție a președintelui Juncker din 13 septembrie 2017

„Comunicare privind posibilitatea de a extinde atribuțiile noului Parchet European pentru a include combaterea terorismului, pe baza articolului 86 alineatul (4) din TFUE.”

Articolul 86 alineatul (4) din TFUE prevede posibilitatea de a extinde competențele Parchetului European, care au fost, inițial, limitate la lupta împotriva fraudelor ce afectează bugetul UE, pentru a acoperi urmărirea penală a infracțiunilor teroriste transfrontaliere.

Acest lucru necesită adoptarea unei decizii unanime a Consiliului European, după obținerea aprobării din partea Parlamentului European și după consultarea Comisiei Europene.

Discursul președintelui Juncker din
13 septembrie 2017 privind starea Uniunii

Explicații

€ CONSOLIDAREA UNIUNII ECONOMICE ȘI MONETARE

„În opinia mea, ar fi necesar ca acum MES să se transforme treptat într-un Fond Monetar European, care trebuie, totuși, să fie ferm ancorat în normele și competențele Uniunii Europene.”

Inițiative lansate în perspectiva anului 2025, astfel cum sunt prezentate în scrisoarea de intenție a președintelui Juncker din 13 septembrie 2017

- Transformarea Mecanismului european de stabilitate într-un Fond Monetar European
- În cadrul bugetului UE, crearea unei linii bugetare dedicate zonei euro, care să îndeplinească patru funcții: (1) asistență pentru reformele structurale, (2) o funcție de stabilizare, (3) mecanism de sprijin pentru uniunea bancară și (4) un instrument de convergență pentru oferirea de asistență statelor membre care nu fac parte din zona euro, în perioada de preaderare
- Integrarea în dreptul UE a fondului Tratatului privind stabilitatea, coordonarea și guvernanța în cadrul uniunii economice și monetare

FONDUL MONETAR EUROPEAN

La 6 decembrie, Comisia va propune transformarea Mecanismului european de stabilitate într-un Fond Monetar European, care va fi ancorat în dreptul Uniunii, pe baza **articolului 352 din TFUE**.

LINIA BUGETARĂ DEDICATĂ ZONEI EURO ÎN CADRUL BUGETULUI UE

Comisia va propune o astfel de linie bugetară dedicată zonei euro în contextul procedurii bugetare normale în cadrul tratatelor, prin intermediul unui buget rectificativ.

STABILITATEA, COORDONAREA ȘI GUVERNANȚA

Articolul 16 din Tratatul privind stabilitatea, coordonarea și guvernanța în cadrul uniunii economice și monetare (TSCG), care a intrat în vigoare în ianuarie 2013, în urma ratificării de către statele membre semnatare (toate statele membre, cu excepția

Regatului Unit, a Republicii Cehe și a Croației, au semnat acest tratat), prevede că fondul tratatului respectiv trebuie să fie încorporat în legislația UE până în 2018.

Astfel cum se prevede în scrisoarea de intenție a președintelui Juncker, Comisia va face o propunere cu privire la această chestiune, pe baza **articolului 126 alineatul (14) din TFUE**, luând în considerare flexibilitatea integrată în Pactul de stabilitate și de creștere de către Comisia Europeană încă din ianuarie 2015.

CADRUL FINANCIAR MULTIANUAL

„Un element important îl vor constitui planurile bugetare pe care Comisia le va prezenta în mai 2018. Din nou avem de făcut o alegere: fie urmărim obiectivele ambițioase ale Uniunii Europene în cadrul strict al bugetului existent, fie sporim capacitatea bugetară a Uniunii Europene, astfel încât aceasta să își poată realiza mai bine ambițiile. Eu sunt în favoarea celei de a doua opțiuni.”

În mai 2018, Comisia va prezenta o propunere pentru noul cadru financiar multianual pentru perioada de după 2020 în temeiul **articolului 312 alineatul (2) din TFUE**.

TRECEREA LA O UNIUNE A APĂRĂRII ÎN TOATĂ PUTEREA CUVÂNTULUI

„Și mai doresc, de asemenea, să facem mai multe eforturi în domeniul apărării. Un nou Fond european de apărare este în curs de instituire, împreună cu o cooperare structurată permanentă în domeniul apărării. Până în 2025 avem nevoie de o Uniune Europeană a Apărării în toată puterea cuvântului.”

COOPERAREA STRUCTURATĂ PERMANENTĂ

Articolul 42 alineatul (6) din TUE prevede posibilitatea ca un grup de state membre animate de aceleași preocupări și care dispun de capacitățile operaționale necesare pentru a duce apărarea europeană la un nivel superior, trecând de la actualul mozaic de cooperare militară bilaterală și multilaterală la forme mai eficiente de integrare în domeniul apărării.

O UNIUNE A APĂRĂRII COMUNĂ

Articolul 42 alineatul (2) din TUE prevede definirea progresivă a unei politici de apărare comune a Uniunii. Aceasta va conduce la o uniune a apărării comune în cazul în care Consiliul European hotărăște acest lucru în unanimitate. Astfel se vor respecta pe deplin toate obligațiile statelor membre față de NATO.

FINALIZAREA SPAȚIULUI SCHENGEN

„Dacă dorim să ne protejăm frontierele externe și să le întărim, așa cum se cuvine, și mai mult, atunci trebuie să deschidem imediat spațiul Schengen de liberă circulație Bulgariei și României.”

„De asemenea, ar trebui să permitem Croației să devină membru cu drepturi depline al spațiului Schengen, odată ce vor fi îndeplinite toate criteriile.”

Deciziile referitoare la extinderea spațiului Schengen trebuie să fie luate în unanimitate, în baza **Protocolului nr. 19 la tratate și în baza acquis-ului Schengen**, de către toate statele membre în cadrul Consiliului, în urma unei evaluări pozitive din partea Comisiei Europene cu privire la criteriile de aderare. Comisia a efectuat evaluări pozitive privind Bulgaria și România în 2009 și 2010, aceste evaluări indicând că ambele țări îndeplinesc condițiile necesare pentru a adera la spațiul Schengen. Prin urmare, Comisia sprijină aderarea deplină a acestor două state membre la spațiul Schengen.

O evaluare referitoare la progresul înregistrat de Croația în direcția îndeplinirii condițiilor necesare pentru a adera la Schengen a avut loc pe tot parcursul anului 2016. În anumite domenii, Croația îndeplinește deja condițiile necesare, în timp ce în altele sunt necesare îmbunătățiri suplimentare. Evaluarea Sistemului de informații Schengen trebuie să fie finalizată până în octombrie 2017, o reevaluare în domeniul frontierelor externe urmând să aibă loc în noiembrie 2017. Odată ce vor fi îndeplinite toate condițiile, Comisia va prezenta Consiliului o propunere privind aderarea Croației la spațiul Schengen.

FINALIZAREA ZONEI EURO

„Euro are vocația de a fi moneda unică a Uniunii Europene în ansamblul său. Toate statele membre, cu excepția a două dintre ele, trebuie și au dreptul să se alăture zonei euro de îndată ce îndeplinesc condițiile.”

Toate statele membre, cu două excepții (Danemarca și Regatul Unit), au obligația de a adopta moneda euro și de a adera la zona euro. În plus, 16 state membre (Belgia, Bulgaria, Germania, Grecia, Spania, Italia, Cipru, Lituania, Luxemburg, Ungaria, Malta, Austria, Portugalia, România, Slovenia și Slovacia) au declarat în mod explicit, în **Declarația nr. 52 anexată la TFUE**, că euro este moneda Uniunii Europene.

Bulgaria, Republica Cehă, Croația, Ungaria, Polonia, România și Suedia nu fac încă parte din zona euro, însă au obligația, în temeiul tratatelor, de a adera la zona euro de îndată ce îndeplinesc criteriile necesare. Ele sunt denumite „state membre care fac obiectul unei derogări”. Această derogare este temporară și va fi eliminată de îndată ce țările respective vor îndeplini criteriile de convergență prevăzute la **articolul 140 alineatul (1) din TFUE**.

Țările sunt evaluate o dată la doi ani de către Comisia Europeană și Banca Centrală Europeană pentru a se determina dacă îndeplinesc criteriile necesare. Următoarea evaluare va avea loc în mai 2018.

FINALIZAREA UNIUNII BANCARE

„Dacă dorim ca băncile să funcționeze în temeiul aceluiași norme și să fie supravegheate în același mod pe întreg continentul, ar trebui să încurajăm toate statele membre să adere la uniunea bancară.”

Uniunea bancară este alcătuită din toate țările din zona euro și din statele membre ale UE care optează să participe la aceasta. Toate țările care adoptă moneda euro în viitor vor deveni automat membri ai uniunii bancare.

Țările care nu fac parte din zona euro pot adera la aceasta prin instituirea unei cooperări strânse cu Banca Centrală Europeană, în calitate de organism de supraveghere, aderând la mecanismul unic de supraveghere. O astfel de cooperare strânsă

se înfăptuiește prin intermediul unei decizii a Băncii Centrale Europene, în urma notificării țării vizate care nu face parte din zona euro, și sub rezerva îndeplinirii unor condiții stricte în ceea ce privește schimbul de informații și caracterul obligatoriu al măsurilor de supraveghere în țara respectivă.

În Danemarca și Suedia, dezbaterile naționale privind aderarea la uniunea bancară au început în vara anului 2017.

Discursul președintelui Juncker din 13 septembrie 2017 privind starea Uniunii

Explicații

EXTINDEREA UNIUNII EUROPENE

„Dacă dorim mai multă stabilitate în vecinătatea noastră, atunci trebuie să le oferim și noi o perspectivă credibilă de aderare țărilor din Balcanii de Vest.”

Inițiative lansate în perspectiva anului 2025, astfel cum sunt prezentate în scrisoarea de intenție a președintelui Juncker din 13 septembrie 2017

„Strategie pentru o aderare reușită la UE a Serbiei și a Muntenegrului, în calitatea lor de țări candidate din prima linie din Balcanii de Vest (februarie 2018).”

În temeiul **articolului 49 din TUE**, orice țară europeană care respectă valorile UE și se angajează să le promoveze poate solicita obținerea statutului de stat membru al UE. După finalizarea negocierilor referitoare la toate capitolele, termenii și condițiile — inclusiv eventualele clauze de salvagardare și dispoziții tranzitorii — sunt încorporate într-un tratat de aderare între statele membre ale UE și țara candidată. Tratatul de aderare se poate semna numai după aprobarea Parlamentului European și acordul unanim al Consiliului. Acesta este supus apoi ratificării în toate statele membre ale UE, în conformitate cu cerințele lor constituționale (și anume ratificare în parlament sau referendum).

Muntenegru și Serbia sunt considerate de Comisie ca fiind țări candidate din prima linie, întrucât ele sunt în prezent singurele țări din Balcanii de Vest care poartă negocieri de aderare la UE. UE își va continua și își va intensifica angajamentul cu toți partenerii din Balcanii de Vest pentru a-i susține în procesul de aderare.

MENȚINEREA CANDIDATULUI CAP DE LISTĂ

„Dacă doriți să întăriți democrația europeană, atunci nu puteți da înapoi micul progres democratic determinat de introducerea candidaților cap de listă – «Spitzenkandidaten». Aș dori să repetăm această experiență.”

Articolul 17 alineatul (7) din TUE prevede obligația Consiliului European de a ține seama de alegerile pentru Parlamentul European atunci când propune un nou președinte al Comisiei Europene. Decizia este adoptată de Consiliu cu majoritate calificată, după care candidatul trebuie să fie ales de către Parlamentul European, cu majoritatea voturilor deputaților.

Această abordare a fost aplicată în urma alegerilor europene din 2014, în urma cărora președintele Juncker — în calitatea sa de candidat cap de listă pentru grupul politic cu cel mai mare număr de voturi — a fost propus de Consiliul European și ales de Parlamentul European ca președinte al Comisiei Europene.

LISTE TRANȘAȚIONALE

„Susțin, de asemenea, ideea de a avea liste tranșnaționale la alegerile europene, deși sunt conștient că mulți dintre dumneavoastră o dezaprobați.”

În baza **articolului 14 alineatul (2) din TUE**, compoziția exactă a Parlamentului European trebuie să fie adoptată printr-o decizie unanimă a Consiliului European. Cea mai recentă decizie de repartizare a fost adoptată în iunie 2013, în perioada premergătoare aderării Croației ca cel de al 28-lea stat membru al UE.

Listele tranșnaționale ar trebui să fie ratificate de către toate statele membre. **Articolul 223 alineatul (1) din TFUE** stabilește modul în care pot fi întocmite liste tranșnaționale sau modul în care pot fi

Discursul președintelui Juncker din 13 septembrie 2017 privind starea Uniunii

Explicații

aduse orice alte modificări la alegerile pentru Parlamentul European.

Consiliul, hotărând în unanimitate după primirea acordului din partea majorității deputaților în Parlamentul European, poate stabili noi dispoziții privind modalitatea de alegere a deputaților în Parlamentul European. Aceste dispoziții vor intra apoi în vigoare numai după ce fiecare stat membru va fi ratificat modificările, în conformitate cu normele sale constituționale.

Aceasta este singura idee din discursul președintelui Juncker care nu ar necesita modificarea tratatului, ci ratificarea de către toate statele membre. Din acest motiv, președintele Juncker a susținut această idee.

CREȘTEREA EFICIENȚEI LA NIVELUL DE CONDUCERE AL UNIUNII EUROPENE

„Fac apel la eficiență. Comisarul pentru afaceri economice și financiare – care ar trebui să fie, în mod ideal, și unul dintre vicepreședinți – ar trebui să își asume rolul de

ministru al economiei și finanțelor, care ar trebui să prezideze și Eurogrupul.”

„Europa ar funcționa mai bine dacă am comasa funcțiile de președinte al Consiliului European și de președinte al Comisiei Europene.”

Inițiative lansate în perspectiva anului 2025, astfel cum sunt prezentate în scrisoarea de intenție a președintelui Juncker din 13 septembrie 2017

„Comunicare privind opțiunile de creștere a eficienței la nivelul de conducere al Uniunii Europene.”

Comunicare privind posibilitatea creării unei funcții permanente de ministru european al economiei și finanțelor (articolul 2 din Protocolul nr. 14) și privind implicațiile sale instituționale.”

FUZIONAREA FUNCȚIEI DE VICEPREȘEDINTE AL COMISIEI ȘI DE PREȘEDINTE AL EUROGRUPULUI

Articolul 2 din Protocolul nr. 14 la Tratatul de la Lisabona prevede că președintele Eurogrupului este ales de către o majoritate a miniștrilor care reprezintă statele membre din zona euro. Acesta nu trebuie să fie ministru al finanțelor într-un stat membru.

FUZIONAREA FUNCȚIILOR DE PREȘEDINTE AL COMISIEI ȘI DE PREȘEDINTE AL CONSILIULUI EUROPEAN

În baza **articolului 17 alineatul (7) din TUE**, Parlamentul European este cel care alege președintele Comisiei, hotărând cu majoritatea membrilor care îl compun, pe baza unei propuneri înaintate de Consiliul European, care hotărăște cu majoritate calificată și ținând seama de rezultatul alegerilor europene. În baza **articolului 15 alineatul (5) din TUE**, președintele Consiliului European este ales cu majoritate calificată de către Consiliul European pentru un mandat de 30 de luni, care poate fi reînnoit. **Articolul 15 alineatul (6) din TUE** prevede că președintele Consiliului European nu poate exercita un mandat **național**, ceea ce înseamnă că poate exercita un alt mandat **european**.